

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

26 вересня 2016 року

м. Тернопіль

№ 45 - рк/к

Про припинення дій, які
містять ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції на ринку комплексних послуг з надання в оренду місць (площ) для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринках, першим відділом досліджень і розслідувань Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України проведено дослідження діяльності суб'єктів господарювання на означеному ринку.

За результатами дослідження встановлено наступне.

Козівське районне споживче товариство (надалі – споживче товариство), місце знаходження: вул. Грушевського, 25, смт. Козова, Козівського району Тернопільської області, ідентифікаційний код 01767287, діє відповідно до Статуту, затвердженого зборами уповноважених членів районного споживчого товариства, протокол № 1 від 01.03.2016, зареєстрованого державним реєстратором 06.04.2016 за № 163900000948 .

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» споживче товариство є суб'єктом господарювання.

Предметом діяльності споживчого товариства є організація і надання ринкових послуг населенню, організаціям, підприємствам, що здійснюють торгівлю на ринку.

На ринках споживчого товариства одночасно здійснюється торгівля продовольчими та непродовольчими товарами у стаціонарних приміщеннях та на території, як з торгових місць на прилавках, так і в контейнерах, кіосках, палатках, тощо. Крім надання місць для торгівлі, споживче товариство надає продавцям продовольчих та непродовольчих товарів додаткові послуги. Комплексні послуги включають в себе, як надання в оренду або користування місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами, так і послуги з обслуговування цих торговельних місць, такі як прибирання території, вивезення сміття, електропостачання, водопостачання і водовідведення, та ін.

В ході дослідження ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринках змішаної спеціалізації, територіальним відділенням встановлено, що зазначені послуги у Козівському районі Тернопільської області надаються двома суб'єктами господарювання:

- Козівським районним споживчим товариством (смт. Козова, загальна площа 2700 кв. м., фактично зайнята під торгівлю усереднена площа – 1079 кв.м., кількість торгових місць - 88);
- Товариством з обмеженою відповідальністю «Ринок Козова» (смт. Козова, загальна площа 1000 кв. м., фактично зайнята під торгівлю усереднена площа – 300 кв.м, кількість торгових місць –50).

Назва суб'єкта господарювання	Місцезнаходження суб'єкта господарювання	Площа зайнята під торгівлю, кв. .м	% на ринку
<i>Козівське районне споживче товариство</i>	вул. Грушевського, 25 смт. Козова	1079	78,25
<i>Товариство з обмеженою відповідальністю «Ринок Козова»</i>	вул. Привітна, 16 смт. Козова	300	21,75

Враховуючи зазначене, становище споживчого товариства у період 2014 року та по даний час має ознаки монопольного (домінуючого) на ринку надання комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку в межах смт. Козова Тернопільської області, з часткою, що перевищує 35 %.

Відносини у сфері діяльності суб'єктів господарювання, які мають правовий статус ринків здійснюються відповідно до:

- постанови Кабінету Міністрів України від 05.03.2009р. №278 “Про заходи щодо стабілізації цін за надання послуг та оренду торгових приміщень (площ) у торговельних об'єктах, на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів в умовах фінансово-економічної кризи” (надалі – Постанова);
- Правил торгівлі на ринках, затверджених наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України [від 26 лютого 2002 р. N 57/188/84/105](#), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 22 березня 2002 р. N 288/6576 (надалі - Правила);
- розпорядження голови Тернопільської обласної державної адміністрації від 01.07.2009 р. № 475 (із змінами і доповненнями, внесеними розпорядженням голови Тернопільської обласної державної адміністрації від 21 квітня 2010 року № 223) “Про встановлення нормативу рентабельності за надання в оренду торгових площ і устаткування у торговельних об'єктах на ринках Тернопільської області ” (надалі - Розпорядження).

Пунктом 2 Правил визначено, що ринок - це суб'єкт господарювання, створений на відведеній за рішенням місцевого органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування земельній ділянці і зареєстрований в установленому порядку, функціональними обов'язками якого є надання послуг та створення для продавців і покупців належних умов у процесі купівлі-продажу товарів.

Згідно з пунктом 13 Правил, місце для торгівлі (торговельне місце) – це площа, відведена для розміщення необхідного для торгівлі інвентарю (вагів, лотків тощо) та здійснення продажу продукції з прилавків (столів), транспортних засобів, причепів, візків (у тому числі ручних), у контейнерах, кіосках, палатках тощо.

Відповідно до пунктів 16, 18, 20 Правил в залежності від строку користування, торгове місце може надаватися як на підставі договору оренди торгового місця, так і без укладання відповідних договорів за умови оплати послуг ринку.

Листом від 24.05.2016 № 01-01/31 (надалі – Лист) споживче товариство надало розрахунки вартості 1 торгового місця в день при наданні комплексних послуг з врахуванням коефіцієнту диференціації вартості послуг за 2014, 2015, 2016 роки.

Прейскурант вартості послуг на 2016 рік наведений нижче у таблиці:

№ з/п	Характеристика торгового місця	Кількість торгових місць	Коефіцієнт диференціації	Вартість добової плати, грн. з врахуванням коефіцієнту диференціації
1	павільйони	32	1,9	30
2	палатки	6	1,9	30
3	кіоски	16	1,9	30

4	відкриті і закриті столи	38	0,6	10
5	інші	16	0,3	5
6	Всього	108	-	15,42 (вартість 1 торгового місця в день без врахування коефіцієнта)

Споживче товариство при розрахунку вартості 1 торгового місця в день без врахування коефіцієнту диференціації загальні місячні витрати поділило на 25 робочих днів в місяці та на кількість торгових місць, яка зменшена на 0,3 (коефіцієнт використання торговельних місць). Слід зазначити, що площа торговельних місць, у відповідності до їх характеристик різна, від 6 кв.м. до 30 кв.м.

Згідно наказу Міністерства економіки України, Держкомітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 30.06.2009р. № 638/109 “Про затвердження Порядку розрахунку цін на послуги та оренду торгових приміщень (площ) та їх обслуговування на ринках з продажу продовольчих та непродовольчих товарів” (далі – Наказ), який був чинний на час формування тарифів, розмір орендної плати за торгові приміщення (площі) на ринках розраховується у такій послідовності:

- визначається розмір річної орендної плати;
- на основі розміру річної орендної плати встановлюється розмір орендної плати за місяць;
- розмір добової орендної плати встановлюється на основі розміру місячної орендної плати.

Розмір орендної плати за торгові приміщення (площі) формується виходячи із їх площі та собівартості надання в оренду 1 кв.м торгового приміщення (площі), що розраховується шляхом ділення витрат на загальну площу торговельних місць, згідно з планом території ринку.

Механізм формування плати вартості 1 торгового місця в день при наданні комплексних послуг, яким користується споживче товариство та застосування коефіцієнту використання торговельних місць не передбачені нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання, що мають правовий статус ринків. Згідно п.5 Наказу залежно від розташування та облаштування торговельного місця або виду продукції, що реалізовується, орендодавець має право лише диференціювати вартість послуг в межах загальної вартості витрат, пов'язаних з наданням послуг для всіх торговельних місць на ринку.

Встановлення споживчим товариством економічно необгрунтованої вартості надання комплексних послуг, може призвести до понесення споживачами додаткових не потрібних їм витрат та в свою чергу ущемлення їх інтересів.

Довільне встановлення споживчим товариством економічно необгрунтованої вартості надання комплексних послуг обумовлене тим, що воно не зазнає конкуренції на даному ринку, тобто може диктувати свої умови.

Дії споживчого товариства щодо встановлення вартості комплексних послуг із надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринках без належного економічного обгрунтування, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

На вимогу територіального відділення споживче товариство листом від 26.07.2016 № 05-01/16 надало розрахунок плати за 1 кв.м торгової площі (приміщення) при наданні комплексних послуг (надалі – Розрахунок) за 2016 рік, згідно якого тариф становить – 1,10 грн./день; 0,046 грн./год.

Вищевказаний тариф розрахований шляхом ділення фактичних річних витрат за 2015 рік з врахуванням індексу інфляції, планового рівня рентабельності 20 відсотків та єдиного податку 5 відсотків на площу зайняту під торгівлю та на кількість робочих днів у році. Згідно Листа споживчого товариства ринок працює 6 днів на тиждень крім неділі. Кількість робочих днів у році, яка врахована споживчим товариством у Розрахунку при визначенні плати за

1 кв.м торгової площі (приміщення) в день становить 124, середньомісячно це – 10 р.д., середньотижнево – 2,4 р.д.

Крім того, не має ніякого взаємозв'язку між Розрахунком плати за 1 кв.м торгової площі (приміщення) при наданні комплексних послуг та вартості надання в оренду одного торгового місця.

Зменшення кількості робочих днів у Розрахунку призводить до збільшення вартості плати за 1 кв.м торгової площі (приміщення) в день при наданні комплексних послуг.

Таким чином, споживче товариство встановило ціни на комплексні послуги без належного економічного обґрунтування, що в свою чергу, може призвести до понесення споживачами додаткових не потрібних їм витрат.

Довільне встановлення споживчим товариством економічно необґрунтованої вартості надання комплексних послуг обумовлене відсутністю конкуренції на даному ринку.

Дії споживчого товариства щодо встановлення вартості комплексних послуг із надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку без належного економічного обґрунтування, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статтями 7,14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України" та пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України **рекомендує** :

Козівському районному споживчому товариству (місцезнаходження: вул. Грушевського, 25, смт. Козова, Козівського району Тернопільської області, ідентифікаційний код 01767287) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом:

- здійснення розрахунку вартості 1 торгового місця при наданні комплексних послуг виходячи із його площі та собівартості надання в оренду 1 кв.м торгового приміщення;

- приведення розрахунку вартості 1 торгового місця при наданні комплексних послуг у відповідність до фактичної кількості робочих днів, згідно графіку роботи ринку.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду. Про результати їх розгляду повідомити територіальне відділення до 13.10.2016, надавши копії підтверджуючих документів.

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочато не буде.

Голова
адміністративної колегії

Р.В. Лещинин голова територіального відділення

Члени Колегії:

Н.Є. Черномаз заст. голови територіального відділення

А.Г. Левченко начальник першого відділу дослідження та розслідувань

Н.С. Біловус начальник другого відділу досліджень та розслідувань